

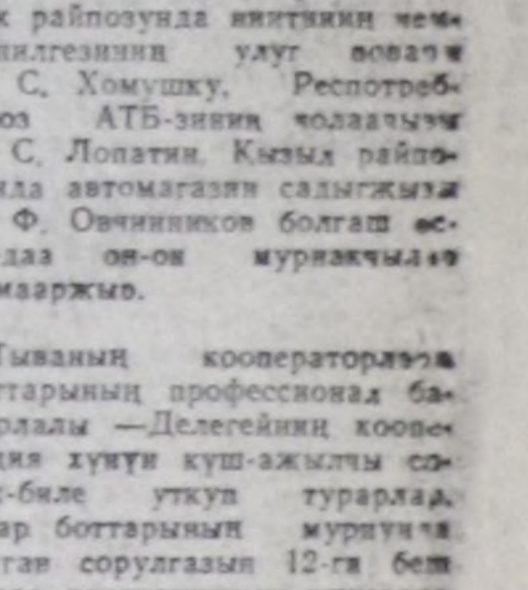
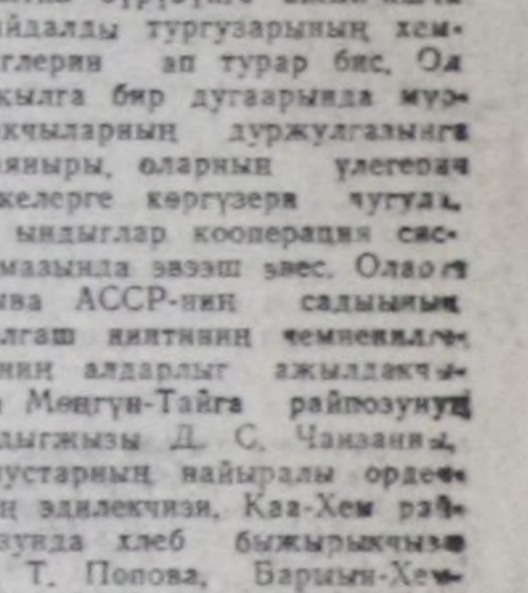
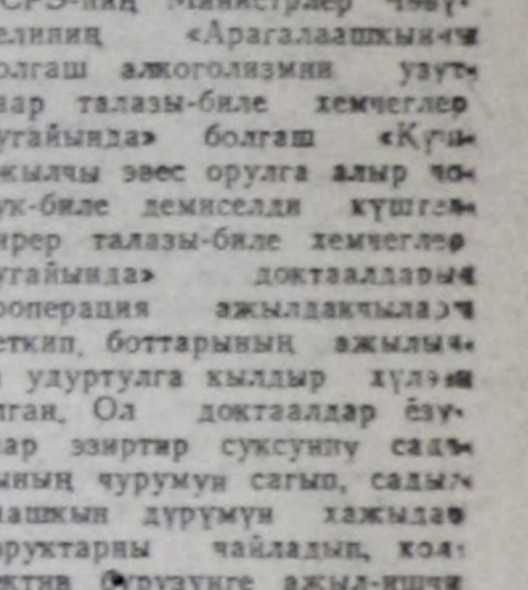
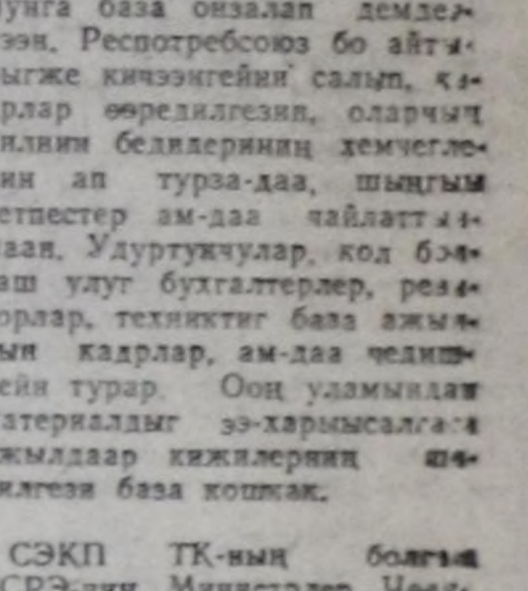
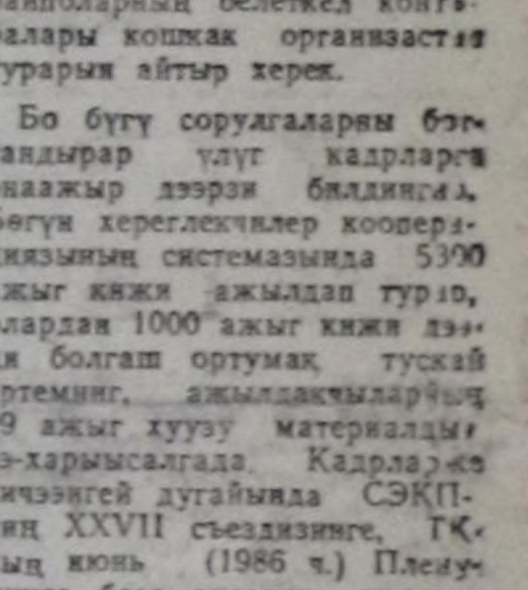
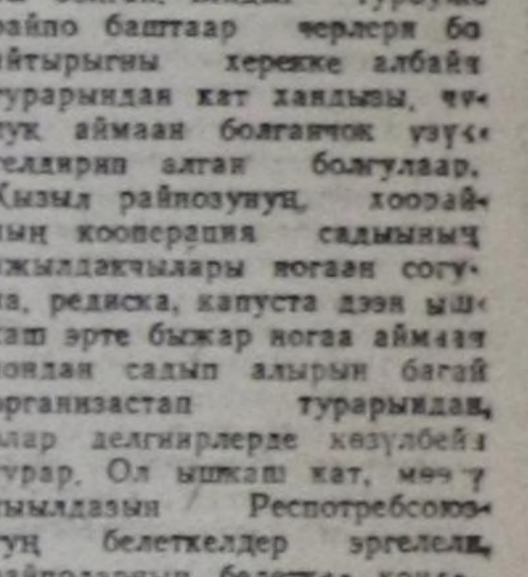
Бурунгаар деншидгелиг хай-
ннита, делегийн кооперация
хүүн бөгүн 64 дугаар дем-
деглел турар. Бо байырдал-

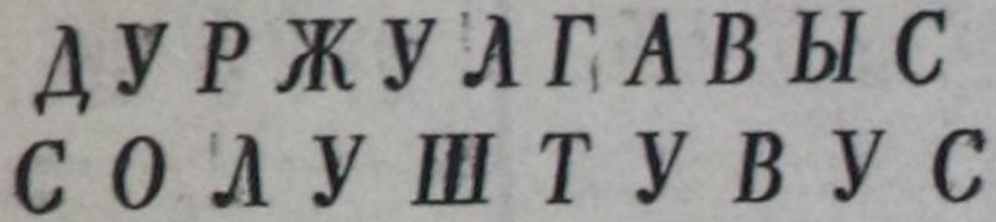
Феррериязымга, СЭКП обкомунун II пленумунга база жыйылчү чоңуңу чаггааларында көптүгү шүүмчүдүз.

Кооперацияның чамдык маддизинеринде, ылангыя Чыңгыз Хемчик, Бай-Тайга, Шүбүт, Улут-Хем, Тес-Хем, Эрэни д.

[illegible]

Садыг ажылдакчыларының ирнинде саванынган көл со-
монунда саванынган аңгы-аңгы

Марина ТУРУШ,
инженер-химик, трезинде технолог.
Кызыл хоорай.

СУХЭ-БАТОР ДУГАЙЫНДА

КУЖУВУС - НАЙЫРАЛДА

Ж. БАТМУНХ.

ҮЛЕГЕР-ЧИЖЕКТИҢ ҮНДЕЗИН КҮЖҮ

Социалисттик дуалалыкы
группаларына жеңүүгү бол
ушай, Москва Арат Респуб
лика делегациясы 99 курулу
ш-биле дипломатиялык хары
ларын тауап, алардын хей
эки-бики политиктик, сады
комиссиялык харылавага иде
ялгы болуп турар. МАР -
НО-нун болуш оон хей ан
ы органдарына жеңүүгү.
Ичканга МАР-нын XIX
съездинде делегациясы 66
куртарында келген комму
нист аялчылар партиялар
ын, революция-демократия
организацияларын, шимчез
ийнерден 73 делегацияны
елген табырыла сөөс

ХООЧУННУҢ СӨЗҮ

Учелен чадгас оазым-даа чыда калбай, улут Совет Эвилели-биле болгаш социалистиг дем каттыштырылганын чурттары-биле бузулбас найыралыкты бүгү талаагы улам быжыктырып, тайбын дээш демиселдин быжыг туруштуг демиселчилери болурун аныккарга күзээр-дир мен. Аас-кежиктиг болунар!

(1939)–1932 чылларда М.М. Ооң премьер-министр тугайы улут үлүг-хууну кинирган Ооң ажылдарында Сухэ-торнун амьдаларындан фтылар тоदारгай бижиттинген

Сөөлгү тылдарда Сухэ-Ба-
тор дугайында ном библиоте.

МАРН ТХ-ийн чаныдаа
нягтдэл эртеммерийн ял-
сгигдуг амгы үедэ «Сүхэ» ба-
торин амьдралын тэгү-
зү (чылдар бижигдэгиз)-
д деп эрм ажилы парлагта
га бөлөгтө турар. Айнаа хо-
черия Моолга баштайгы ре-
волюсуг бэлгүмер тургусту-
нуу турар үедэ баштычын-
ажыл-хөтөрчинд үзэл хуу-
рер. 65 чыл бурунгаар бэл-
турган ол болуугу хуунар-
хандар хөргүзгөмөр архиз
материалдары аналител, те-
хлири болгон ол бөлгүмер
нир киржачиригилэй сая
тышынхнары дузалаар.

Д. АРИУНБОЛД

СОЛУН-НА-ДЫР!

Баянхонгор аймактын хойжуу 3. Цэрэндоржтун колднынга бир хойдорст нийс хураган төрзэн. Өөрүшкүгө өөрүшкү улажып, удаваанда бир хой үш нийс база төрзэн.

тияның мерген политикасы-
дыр, база ол ышқаш акы-дуң-
ма Совет Эвилелінің акы-
ма

бедняк шаңналы — Ленин орден-биле база шаңнаткан мен. Партияны саясийерге нан.

ол. Боттарыңардан улуг салгалдың эгелеп кааны ажыл-хараан уламчылаар үүдө си.

⊙ Съездиниң ажилында тиг, ажилчыл, революсчу-д чөшкенилерден база орган-ришкен.

⊙ Чедиги беш чылаа улу-ры 1,7 катап өскен.

⊙ МАР-нын XVIII съезд-кижи бажына онааштыр ба-садар бараан саарылгазы 2-

ПУНЦАГИЙН ТОГТОХ,
1921 чылда Улусчу револю-
цияны партизаны, 1922

Чурттардан келген коммунисттеркы партиялардан, шим-
нациялардан 73 делегация ки
ажыл-агыыйнын кол фонду

ининд шитипираеринге дүүштү
тут орулга 12 хуу. үүрмектеп
хуу ескен. Чурттакчы чоңг.

С а н н а р, ф а к т ы л а р

дузаламчызы-бле республикада 28 профтехучилишны гут-
кал. Эрткен беш чылда 7,5 муң кире моол оолдар болган-
мыстар Совет Эвилелинин ПТУ-ларыга өөренткен амды-
зында чуртгун профтехучилишлеринде белеткелерин гутар-
мергежилдерни шигээдин алганнар.

ОРХОН КЕЖИР

Орхон хөмний кижир аар чүктүгү баштайгы авто-колонна чедишкынниг кешкен. Ында, Моолду бурунг найысылалы Каракурум чогуунда, совет специалистерниң техниктиг кady ажилдаанын ч түнелинде, чаа көвүрү «тергин» демдекке ду-жааттыгын болгал ажилдап эгелзэн.

МАР-да «Хужирт» де
улустар аразынын турис

ЧУРУКТА: «Хужирт деп турисчи лагерини нини хевири.
«Монголия» деп ном дан О. ОХЕМЧИКТИ дүжүргөн фотозу.

ЧУРУКТА: «Хужирт деп, турисчи лагерьни

«Монголия» деп ном
дая О. ОХЕМЧИКТИ
дүжүргөн фотозу.

Д. АРИУНБОЛД

Ч. ЭРДЭНЭ

АВАМГА

Агырлар дег. дистингилкен айлар, чылдар
Айлашкан ээчээ-биле шүүжүп-ла тур.
Амдырал шактан шакче чылган тудум,
Авам сени улам чоктап, сактыр-дыр мен.
Чырык черде арттырып каан тассыг олгун
Чылдар сана кийи болуп өтүп келдим.
Күзүлдерин база бири боттаа-лаа,
Күжүр аяй, ову четке көрбейи бардып.
Амдырал-чурттагыга чүр турбас,
Алчыг бачым үлөр-даа туруп келер.
Авам сени сактып кээр мен — бүгү бодум
Ала-чайгаар күжүм кирип, быжымп кээр.
Ам-тыным чаап берген авайымны
Амралдыг чыгып хоу, изиг түрээ,
Амдырал-чурттагыга мыакшылы
Алдым хүн бооп мээң оруум чырыдып чор.

Э. МИЖИТ.

АВА

Ажы-төлдүң түрөөн чылдар
Ава дээрге, хүн дег, чалгыс.
Хүннүң изиг хереленден
Күжүр не хоу чыгып,
Амралдыг ава кийи:
«Кызым-огулум канчап чор»
деп,
Кыржаң соокта, мыкан хүндүс
Ажалтырап човаан орап.

А. ДАРЖАЙ.

САННАР, ФАКТЫЛАР

○ ССРЭ-нің Дээли Советинин составында 492 херэжени бар. Ол бүгү депутаттарын 32,8 хуузу.
○ Улус депутаттарының чер-чер Советтеринде барык бир миллион 160 муң херэженер бахтап турар. Ол нини санын 50,3 хуузу.
○ Никити рынок чурттарының парламенттеринде херэженин нини салы бени ССРЭ-нің Дээли Советинде херэженин санында эвээш. АКШ-та конгрессини составында амгы үеде чүгө 23 херэжени кийи бар.
○ 1984 чылда амжыл кылдып турар 1000 кижиниң 118-зи эр, 113-ү херэжени кийи, а оларын 755-и дээли болгаш ортумак эртемни эр, 749-у дээли болгаш ортумак эртемни херэжени кийи болган.
○ Бистини чуртуушта херэжени кийи 55 харымында, АКШ, ГФР, Швейцария болган Икисерияда 63—65 харымында, Норвегияда — 67 харымында пенсияге үнөр.
○ Бистини чуртуушта сандыга болгаш нининиң кеменинге черлеринде амжылканын болгаш албай-хаактыларын нини санын 83 хуузу, казык камгаланында — 82, улус өөрелгенинде — 75, културалда — 74 хуузу херэжени.
○ АКШ-та чоокку үеде паралаада үнени сай-түлүп буулар херэженин инженерлериниң нини санын 4,4 хуузу, юристер — 14 хуузу, ортем амжылканы — 9,5 хуузу болуп турар. Амжылал турар америка херэженинниң 80 хуузу эң кууу төлөсирде амжылал.
○ Бистини республиканың улус амжылканын анык-бүрү адырларында бүгү амжылал турарларын 51,5 хуузу херэженин. Оларын 44 хуузу көдө амжыл-агыда, үлөтүрде — 39,4 хуу.
○ Бисте херэженинниң хөй кели улус өөрелгенинде — 80,3, културалда — 70, уран чүгүде — 50,4 хуузу хаара туттунган.
○ Сандыга болгаш нининиң кеменинге черлеринде бүгү амжылал турарларын 83,7 хуузу, туудуга — 27,7 хуузу, харылаада — 61,6 хуузу херэженин.

ТАЙГАНЫҢ КЫЗЫ

Сибириниң күчүлүг хемн
Енисейниң үнгөн бажында,
ногаан тайганың далайы да-
жап-шинел, чалгып чыдар
черде Тываның эң делгем ра-
йону — Тоюу туруп турар.
Европаның Нидерланды бол-
гаш Люксембург шыкшан ийи
күрүени Тоюунуң делгем де-
вискээрине хостуг сымда берип
болур. Хайныл-мөөрөп чыдар
даг хемнери, балык, куш-биле
байлак хай-хай уулу, биче
хөлдөр. Чөөн Саянның берт
оруктары, адыг, киш, сыны,
мийгак, дини, нви ораны бо-
луп алдаржаан Тоюу кончуг
байлак оран. Шаг шаандан
тура-ла Тоюунуң ужу-кыдым
көзүлбөс ногаан аргаларына
мий-бээр көжүп, тожулар
чир ээти тып, кылдат сазыг-
жыг үнелиг өлүктү берип,
аът хылы-биле балыкты дузак-
тап чип чораан.

Даргалар Барааның аг-бу-
лезин база-ла өдүгөн тайганын-
га кижиги четтөөн аң копказы,
нви тургалдары дилеп, бир
черден бир черге көжүп чурт-
тап чораан. Даргалар бичи
уруулары он үш, оларын эң
бичилинде улуу кыска дурт-

сынын, чоон, шырак буттар-
лыг, эрилерни дег делгем эги-
ниг уруу Серенин дээрже
шаштыгып үнгөн чойган, пөш-
тер, шиник-чараш хадынар
аразынга, шолурааш кара суг-
лар, ногаан-ногаан хөлдөр ун-
нарынга бичим чыдары эрг-
кен.

Шоваа кыс Серен алды хар-
лымында-ла нини боду мунгаш
хап турар болуп, тос харымын-
да авазының өлүгү чөлөнгил-
жи алган. Ол авазы чалы-
ны бир өскээр тигерге-ле өк-
пөң-кызыл өнүгүт шөңе чөзүп
чулуп ап, ай, бес, шоочалыг
казып халып-ла каар турган.
Сөөлүндө барып, ол оларын ха-
мдылар кыскаш, келир кыска
курлавырлап ап чалгыга бер-
ген.

Чай күс-биле солчуп, дош-
кун кыштын соонда хөдүгүгүс
дүжүп, чылдар солчуп-ла гүл-
гай. Даргалар Бараан бичи
уруу Серенин өлсөйр апар-
ганын мырыңай эскербейи

калган. Оларын чадырынга
амжыл аңым Найдан Кол бо-
ла чедип келир апарган. Бир кел-
геш-ле Серенин элдертип алгаш,
чоруй барган.

1949 чыл. Өдүгөн болгаш
Хам-Сыраның алдан хире аң-
чылары коллективтиг өг-бүлө-
ни тургускаш, артылың алан
«Совет Тыва» деп адап алган.
Найдан Кол биле Серен Ба-
раан база-ла сууржун амды-
ралык шилчир деп дугуруш-
каннар.

Тоюуга шаандан тура черде
херэжени кийи эр кижиги-биле
делгем амжылал, тайга-сынар-
га-даа оон черде чыдып кал-
гаш турган. «Совет Тыванын»
колхозчулары Тоора-Хем уун-
га өргөн чок черге бажынар
тулуп эгелээр, Серен база-ла
өвүнү ээти-биле кады муудук
чүдүрүп чорупкан. Суурун
баштайгы бажынарын тула-
рынга амжыл колхозчу кыс бо-
лууну үдүүн нинчаар кийген.
Ийи тыл болганда суурун

колхозчулары: «Бүгү күштү —
ауук тывыжык!» деп кай-
гы салган. «Серен ам база-ла
ашаа-биле, чыккылааа кыштын
соонунда тайгага айттан-
кан. Ол күзүн ууру тайгадан
чүс ажыг кара-бора өнүгү
диниң кежи олчалыг чынып кел-
ген. А оң дараазында чынып
420 диниң кежи олчалыг болуп,
хөйну көргөн аңчыларын бени
адааргакан.

Ол чүгө Тоюуга эвээс, бүгү
Тывага ады-суураа үнгөн херэ-
жени аңчыны улуг оруунуң
егези болган. Бичилинде Се-
рен аң, оңи аажы-чанынны ту-
гайында аңчыдан хөй-ле ту-
гааны аңчыдан өскөн. Ынчал-
даа оон херек апарарын бил-
бейи чораан.

Серен Бараан чылды-на эр
аңчылар-биле кады тайга-сы-
нарны кезип, харын-даа чарыш
салып, маргышкан өөрүн уда-
лараа ажып, үнелиг өлүк ты-
выжыкта үдүүн кирип, чүгө
дини эвээс, улуг аңчыны бени

ужуруп алыр апарган...
1959 чылда Адыр-Кежиги
суурун бүгү чоңу солун ме-
дээ кайгалыккан. Төрөөн чил
мергежилди аңчы херэжени-
ниң күш-ажыды үнелиг, ону
чазактың дээли шаанылы —
Ленин орден-биле шаңгалан.

Чайгы, чакы үлөрдө Се-
рен Чурулпановна Бараан
уруу-дарынын изик-хемн
даарал, бажың ажылыңче
шымнып кирер, а күзүн... Ку-
зун ол Тоюунуң ужу-кыдым
чок тайгаларында турар. Ле-
ниградтың өлүк аңчыныч-
Сибириниң, азым-аргалары-
дан чүс-чүс, муу-мун үнелиг
кештери чоруй турар. Дашты-
кы фирмалар ол кештерин
арыг алды-биле салып ап ту-
рар. Тываның алдарыг кыста-
рында бирөөн — аңчы, амжы-
лыңче не Серен Чурулпановна
Барааның мында кийрген үлүг
эвээш эвээс.

А. БОНИН.
(«Тываның алдарыг кыста-
ры» деп номдан).УРУГЛАР-ЧУРТТУҢ
КЕЛИР ҮЕЗИ

ГРУЗИН ССР. Район төвү Марнеулиге ийи урууларын
чачыл болган ужуражымын болган. Ужуражымын
Марнеулиге кирер орук аскында, Улуг Тийелге-
ге алдар болурун монумент тураскада чанынга болуп ту-
рар. Грузин ССР-ниң улусун чуручуу, ССРЭ-нің Күрүн
шакталымын, Ш. Руставели шаңгалыг лауреады сукултор,
Мероп Мерзенишвили ол тураскада «Ам-даа өзүп келир-
де» — деп бурунгаар келир үези бодан алаан.
Ийи урууларын байырагынын үезинде чектерден бук-
кет кылып, стол кырын кеменин кылдыр бөлөкөп, аалчылар-
ны чаал, мыр, шулаң, танык күтүсеп билериниң конкур-
сун турар чачыл болган.
ЧУРУКТА: ужуражымынга бир-ле дугаарында школачы-
лар Асифа, Асифа болгаш Асима Гасановаларын чедип кел-
гени.

Ада-чуртун Улуг дайыны-
н чылдары бисте ирван
тудум, херэжени кийилерин,
бистиниң ирванын шыл-
мык, маалымын, кадыг-
жымын кийиниң кайгап мага-
даары дам баар. Дайынын
бүгү 1814 дүн-хүнүнүң ишти-
де олар калыг аар-берге
чүжүтүп чүктөп эртөөн дээр.
Мүн ам харым 45. Ийи
уруугун адамы мен. Оларын
бенин эки кийилер кылдыр
өстүрүп берге-дир. Ынчан,
1942 чылда бир харыг тур-
ган мен. Дунмам оон-даа чаш.
Адам дайыны чоруткан, ол
хөдөөр келбейи чораан. Адам
мын чүгө чөзбө харыг
амжыл уруг турган. Ол хире-

СЕТКИЛИ БАЙЛАК

аңыда бот арткан. Амжыл-
ды, мунгалала, берге ам-
дыралга чыттыр бастыбайн,
оку тиклеп үнелиге чүр хире
турар-чорук, кызым чорук,
идел, бузурас херек турган
ирги? Адам чүгө даштерин
кызылтып, карааның чыжы
чоткаш, тараа шөлүңе амжы-
лап чорупкан.

А бис иштывесте амжы-
лаң, амжылыңче амжылың
бис. Оңи сөөлүңде амжы
инженер, мен офицер болган
бис. Кижиги бодан көргө, ав-
мыс ам-на даштың ап болту
деп. Чок. Бистиниң дашыс ам-

дыг эвээс кийи.
Кожавыс бажың багай чү-
гөге таварышкан — авамы
өтүп калган. Уш бичи кеш-
тер өскүс арткан, Адыс ол
урууларын амыр алган. Адам
база-ла дүн-хүн чөк амжы-
лап турган.

Ам оон урууларын уру-
лары бенин сес кийи. Бис ам
чылыңда чыгып келеш,
авамыңа тураскааткан Ийи
түңи эртерини турар бис.
Өске кийилерге база оу кү-
ээр-дир бис.

А. СУТУЛОВ,
майор.

Кызылдың үлөтүр бараан-
нар сандымын коллективтиг
чүгө хоорайда эвээс, харын ре-
спубликада уран чүгө талазы-
биле мурнакы черин ээлеп
турар организациаларың би-
рөөн. Ында «Детский мир»,
«Саян» универмагының амжы-
лаң барааннарын санды-
мып, контора аппаратының
амжылканын илеспейкип
киржип турар.

Чоокта чаа Кызылга эрткен
көзүлгөсө үлөтүр барааннар
сандымын коллективтиг база
шаңгалдыг черин ээлеп.

ЧУРУКТА: үлөтүр бараан-
нар сандымын коллективтиг
танык бөлүк күтүсөп үзүлө.

В. КАРА-САЛДЫҢ ФОТОЗ.

СОНУУРГАКТАРГА

Завод директору — тоску классчы

«Резерв» заводтун директо-
рун чыгачы чылдары план
дугайын айттырарга, бодан-
май-даа мынчаар харылаар:
«Баштай школа дооуун аар, а
оңи соонда институтте кирер-
мен». Херектиг ужуру мындай,
директор Лена Семик — то-
ску классчы, а оңи удурут ту-
рары бүдүрүлгө — школаны.
Заводта беш цех бар: то-

кар, слесари, радиомонтаж-
даарлар база идик кылар. Ө-
ренкилерин бүдүрүп турары
бүгү амжылал оларын
шефке алган бүдүрүлгө-
лөңи планга кире сандымын.
Бүдүрүлгө өөрелгенин
ниң мастери, Георгийев
хоорайны заводтарының,
фабрикаларының амжылканы-
ры өөреникчилер-биле кады

ажылал турар.
Ставрополь крайның школа-
ларының өөрелгө-бүдүрүл-
гө комбинаттарының чанынга
60 чылды «Резерв» шыкш
ылдыг ийи завод тургустувар.

ХЕРЭЖЕННЕР
ДУГАЙЫНДА

Совет республиканын соруа-
газы — бир-ле дугаарында
херэженин эрелериниң бүгү
кызыгаарлашканын аңк
кылары-дыр.

В. И. Ленин.

Херэжени — өндүр улуг сес.
Ол сөс кыстың арыг-паага-
йы, дүштүктүн шымыңы, ие-
ниң амжылалы маалыг
чоруй сийиккен.

И. А. Некрасов.

Херэженин күш-чыды-
лы эвээш, ыччалдык неини
күжү кылыг-кызыгаа чок.

В. Гого.

Херэжениг мыак болунар,
оңи хүндүлөп чорунар: оортан
чүгө чыктырар күш эвээс, а
харын соруу кириниң
күжүн, сатыг-сестиди бол-
гаш угаан-болалды байыра-
нын күжүн дилер.

Д. Маллин.

Херэжениг хамаарыла —
ат-алдарын, арын-нүрүн,
чагай сеткилин, корум-
курмукуустан ың таны нарын
хемчөкчүн, динантыр, эвээ-
лөң болурунга кижизилериниң
дээли школа.

В. А. Сухомлинский.

Ынак херэжениң төк-
көс харах чажыңды дамы
бүрүзү эрдеге уду аар бу-
руулаадым-дыр.

Д. И. Писарев.

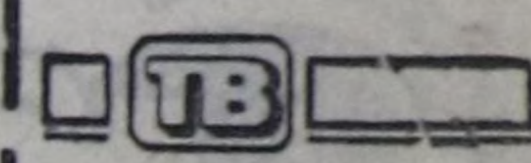
Херэжениң эң чараш а-
жы-чан эң тергян эр кижиги
кезээ-мнелде соруу кин-
ричти күш бооп келген.

Р. Галдан.

Херэжениң, силер өндүр
улуг күш силер. Боттары-
ның үнелин кидүрер —
оңи Чериниң бүгү булуңнары-
нда шупту улустар амжыла-
нып кийи бүрүзүлө
бистиниң ийи күжениңиңи-
ниң бичиректиг келээ
уең хамааржыр.

Делегийи херэженинниң
ге совет херэженинниң
Кийирында.

Д. И. Писарев.

ИЮЛЬ 5-е
БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — «Ус». 8.45 —
АВБГДейжигеш. 9.15 — Дээли
школа: эзе тургустуушкы
айтырлар. 9.45 — «Кижиги»
Чыр. Октарга. 10.30 — Чув-
ла та уран чүгү. Тайыбы.
11.15 — Бүгүлө болгаш кижиги
бүрүзүлө. 11.45 — «Ойаң»
кыстар театры. ССРЭ-нің
улустун артыс С. В. Обва-
штын чыгаадымы амжы-
лал дугайында телефилм.
12.40 — ССРЭ-нің улустун ар-
тыс кинорежиссер Н. Пыр-
евтин уран-чечен филлер
«Хаван азыраачын» болгаш
казары. 14.05 — П. И. Ча-
ковский атыг
конкурсу байыраадымы-
лаар. Чаларда — Бичи а-
лелде. 17.50 — «Уеңиң бо-
гаш бодуну дугайында»
Шувулулдиң антология. Айна
Аматов. 18.10 — «Дир-
амитанар дугайында». 19.10 —
«Эштин чоруй курортта»
Док. телефилм. 19.30 — Т-
тин экраныда өң баштай.
«Маалыглыг рышар Айне-
кун дугайында баллаа». 21.00 — «Уе». 21.35 — «Сил-
еңиң Ереван чалап тур». Эс-
ти дамыдыла. 22.50 — 23.05 —
Мезелер.

ИРИГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — Эртеңи гимнастика.
8.20 — «Ховатгарын кай-
гамчык делегийи». Эртең-
гилыг филм. 8.30 — Р-
тин гимнастика. — 9.15 — Т-
тин. — Умбодога маргалда.
Ангилан дамыдыла 10.30 —
«Эртеңи почта». Музыкал-
ды дамыдыла. 10.30 — Эштин-
кы. 13.15 — Б. Киров ырлар.
Филм-концерт. 13.35 — Б-
тин сандымы. 14.05 — «А-
мжылал арык үе». Оңи сес-
саялыг уран-чечен телефилм.
15-ка серия. «Бүзүлүл-
кы». 15.00 — Тенис. Умб-
одога маргалда. Ангилан
дамыдыла 16.00 — Магай ту-
ра-сорукун окунар. Бас-
кетбол. Беш мергежилге мар-
галдар. 19.30 — Чалар-
дар. 19.35 — ССРЭ-нің улус-
тин артыс П. Минжик-
романстар күтүсөп. Филм-
деи дамыдыла. 20.00 —
«Тимчактыг уулар чашта».
«Уш адыг». Тележы. 20.15 —
«Верасы» асымбыл к-
верти. 21.00 — «Уе». 21.35 —
22.55 — «Баштайгы рейс».
Уран-чечен телефилм.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

Октябрь

Республикага шокар булут-
таар Биче чызатар. Дини-
ээр чалаас. Сонгу-барыны
чүгө хаттын дургени секун-
ды 7—12 метр, күштө
Сергенде 15—20 метр чедер.
Дуге агарын температур-
ны 13—18 градус чыгып, хүн-
дус 28—33 градус чыгыр.
Кызылга шокар булуттаар.
Чазы чабас. Дуге агарын
температураны 16—18 градус
чыгып болур. Хүндус 31—33
градус чыгыр.

В. И. Ленин.

Херэжени — өндүр улуг сес.
Ол сөс кыстың арыг-паага-
йы, дүштүктүн шымыңы, ие-
ниң амжылалы маалыг
чоруй сийиккен.

Херэженин күш-чыды-
лы эвээш, ыччалдык неини
күжү кылыг-кызыгаа чок.

В. Гого.

Херэжениг мыак болунар,
оңи хүндүлөп чорунар: оортан
чүгө чыктырар күш эвээс, а
харын соруу кириниң
күжүн, сатыг-сестиди бол-
гаш угаан-болалды байыра-
нын күжүн дилер.

Д. Маллин.

Херэжениг хамаарыла —
ат-алдарын, арын-нүрүн,
чагай сеткилин, корум-
курмукуустан ың таны нарын
хемчөкчүн, динантыр, эвээ-
лөң болурунга кижизилериниң
дээли школа.

В. А. Сухомлинский.

Ынак херэжениң төк-
көс харах чажыңды дамы
бүрүзү эрдеге уду аар бу-
руулаадым-дыр.

Д. И. Писарев.

Херэжениң эң чараш а-
жы-чан эң тергян эр кижиги
кезээ-мнелде соруу кин-
ричти күш бооп келген.

Р. Галдан.

Херэжениң, силер өндүр
улуг күш силер. Боттары-
ның үнелин кидүрер —
оңи Чериниң бүгү булуңнары-
нда шупту улустар амжыла-
нып кийи бүрүзүлө
бистиниң ийи күжениңиңи-
ниң бичиректиг келээ
уең хамааржыр.

Д. И. Писарев.

Делегийи херэженинниң
ге совет херэженинниң
Кийирында.

Д. И. Писарев.

«НАЙРАЛ»: Уругларга
«Москва-Кассиопея» 11.20,
«Секретный эксперимент»
9.30, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40,
20.30 шактарда (узаткан).

«КАА-ХЕМ»: «Одиночное
плавание» 14.00, 16.00, 18.00,
20.00 шактарда.

«ВОСТОК»: «Потомок
Белого Барса» 15.00, 17.30,
20.00 шактарда.
«ЛЕНИН»: «Танцплошадка»
14.30, 16.20, 18.10, 20.00
шактарда (узаткан).
«НИСЕЙ»: «К: Киносбор-
ник 15.00, «Тайна золотой го-
ры» 16.10, 18.00 шактарда.
«ЛЕНИН»: Киносборник
13.00, «Танцплошадка» 14.10,
16.00, 17.50, 19.30 шактарда
(узаткан).
Солун неделяда 6 кава
үпөр

Чатыр № 3332.

ШЕВЕР КЫСТАР

Херэженинниң уран кы-
лыглар делгелгези парятан
задарында бирээинде амжы-
тылган. Аргаан, дараан кел-
тйама, хемистер, суй белектер
задарын каастанган. Ие кижиги
аларыктык дооулулар,
чурттары асылдан.
Чамдык районнар национат
кечии база делгеп салган. А
бай-тайгажылар өңү бүтүн
херексели-биле тик